

Abans d'abandonar la Polinèsia per a retornar a Europa, després de tantes impressions de paisatge i tantes emocions viscudes i sentides al llarg del meu pelerinatge a través dels diferents arxipèlags que formaven els territoris francesos d'Oceania encara vaig poder assistir a un drama que val tota la pena d'ésser escrit.

Com ja he dit en altres llocs de les meves memòries, jo no tenia gaires tractes amb Madame Martin ni amb el amo de l'impreta on treballava Monsieur Choffal.

Ella però ~~no~~ venia alguna vegada a casa ~~meua~~
i ~~sempre~~ ~~tenia~~ ~~conversar~~ ~~amb~~ ~~ella~~ ~~encara~~ ~~que~~ ~~els~~ ~~temes~~ ~~que~~
conversarem ~~amb~~ ~~ella~~ ~~encara~~ ~~que~~ ~~els~~ ~~temes~~ ~~que~~
amistosos Però els

interessaven #. Madame Martin no m'interessaven 2
a mi; viceversa. Una de les seves grans preocupacions
era no tenir més fills; volia saber com ho feia
per no tenir-ne. No volia creure que jo no feia res
i que esperava tenir-ne un ^{per que} ~~no feia res~~ ^{no havia mai dit}
~~tres anys~~ ~~per que~~ ~~era casada~~ ^{no feia res} ^{sinó fins anys que era maridada}
Quellament sense ni una esperança de poder o de ver-
gonja tots els procediments que ella ^{per a pr. se evitar} ~~emprenia~~
la, a curt, ~~se im portaven~~ ~~els cabells de joventut~~ ⁹⁰ ~~Volia~~
for li comprendre que no solament assassinava
un petit ésser ^{per} ~~per~~ ^{en veïe} ~~de~~ ^{formació} ~~sinó~~ ^{comentat i} ~~per~~
exposava la pròpia vida. ^{Dora} ~~ella~~ no m'escollava
El seu suprem argument era: "És clar com que vos
no en teníeu per això ^{en parlar} ~~no ho~~ ^{ala valentia} ~~per~~ ~~no~~ ~~era~~ ~~assí~~.
hi esteu en contra
Ésta la meua petita biblioteca de memòria de la meua reduïda

figuraven dos o tres llibres sobre ~~la~~ higiene matèr-
monial, escrits per eminents especialistes ^{francesos} de ginecologia
i obstetrícia. En aquestes obres s'exposava detalladament
els diferents sistemes d'avortament, censurant - los ~~els~~ i
exposant advertint a pèu s'exposaven les que els practi-
caven, sobretot quan acudien a les avortadores clan-
destines o es feien avortar elles mateixes. Aquests
llibres que jo havia comprat a París abans d'em-
barcar-me rum a Oceanic, eren amb una crida
al seny de les dones, maridades o fedrines, que sentir
sin la temptació de fer-se perdre un fill. Els vaig
deixar a Dora preguntant-li que els llegís atentament.

Jo esperava fer-li comprendre ~~el~~ el perill que
l'amenaçava si seguia emprant aquells primitius
i brutals procediments ^{per} a limitar la família.

Però en tornar-me els llibres i comentar-los
amb la seva habitual ^{franquesa}
sinceritat

4
, vaig comprendre que Dora no s'hauria
fixat prou en els perills assenyalats sinó,
i, especialment, en tot allò que no calia fer
però que podria llevar-la amb un poc de sort
d'esser novament mare. Segons m'explicava era
prou fecunda per a parir un fill cada nou o deu
mesos. I ella no en volia més de fills. Estava obse-
sionada per aquesta lleuitat constant contra la ^{propia} ~~procrea-~~
ció.

Ja passar un temps ~~entre la nostra d'avorir en~~ ^{sesse que Dora i jo teníem}
~~l'existència i un matí la~~ a veure'm.

Un matí jo passava a peu per davant del
bungalow dels Martin. Una de les fillastres de Dora
la fedrina, treia el cap al jardí. La veig solu-
dar amb un alepre i sorollós bondie. Ella es
precipitava al meu encontre amb un gest d'espera

ment amb el que
no m'impresiona-me silenci.

En ésser prop d'ella, li vaig demanar

- Què passa?

- Dova està molt malalta, El papà se n'ha hagut d'amar, No pot suportar-ho, És la regona espasa que perd.

- Però Dova està per morir?

La noia va afirmer amb el cap

- Que té?

- Si he fet avortar ella mateixa amb una espella de per mitjà. Ha tingut una hemorragia terrible. Se li ha declarat una infecció molt greu, el metge diu, mortal de necessitat.

Te el nostre i les mans
pallidíssims, entro a veure la malalta. ~~Encara~~
inflat com si hi portés un fetu de vuit o nou mesos
m'esguarda i em diu amb veu feble:

- Venieu-vos, m'he malaltat jo mateixa.

~~Finalment di' d'imposar-me
la meitat de la vida per a imposar-me silenus, en ser prop~~

li' veig demanar,
- Puc veure?

~~Jo veig i' certa manifestació es mor. El papa se n' ha
trapat d'anar no ha pot suportar. pobre papa i' la seua dona
Sim va a plejar per a conseqüència d'un anar tan propi~~

~~per ella mateixa se li havia declarat una infestació a
- Puc veure la vida?~~

~~la mateixa de seu estat ~~era~~ s'ha trobat la mateixa amb una
- Si ha fet sortir ella mateixa, amb una agulla i' sapura. Ho tenim una gran
i' vaig entrar a veure - la mateixa, Conservava tot el corrent
hemorràgic i' ara se li ha declarat una infestació els metges diuen que no en
ment, tenia el ventre pallidíssim i' la respiració ~~mostra~~ ^{seu}~~

~~agitada, els ulls fixos; el ventre ^{mostra} ~~aperturament~~ inflat.~~

~~En veig aquell: un no dir amb veu debil.~~

~~tenien raó de golres. m'he anat, Puc veure
parint com una troje vol mes morir.~~

~~- Viuen! ~~seu~~ exclamar per animar la~~

~~- Poc temps ja. ^{Per viure parint sempre com una troje vol}
me'n vaig sense ~~relaxar~~~~

~~mes morir.~~

- I'adrecia a la seva fillastra. una noia de divuit o vint anys
- Fer venir els ^{menuts} ~~menuts~~

! No hi havia guaire. ^{tus nois i un noi} ~~tan feliç~~ ^{encara molt petits} el leit sense babar boca. ^{Volten}

~~Dona el seu dia:~~ els ulls esbatacats fixes en ~~seu~~
Dona el seu dia: ^{seu mare}
- Els meus la mama ~~de mat.~~ se'n va. ^{Els callen.}
- So'n roig molt ^{lluny molt lluny...}
la fillastra, ~~per que el vent i vent sempre dona~~

Dona ~~el seu dia~~ se'n va a casa.

- No plovis.
Després es va ^{moviment} adreça ^{als} ~~menuts ^{menuts} seus fills~~

- La vida es una ^{merda} ~~parada~~, ^{viu-la} ~~parada~~. ^(menjar, beure)
~~barquen - un vivient - va~~ ^{divertit - va} per l'avor. ^{No espletar & ninqui}

ni feu cas de ninqui. Sobretot ^{divertit - va} ^{per tot el que es} ~~esbarreu - va~~

Blexia: ~~Suspenir fudament~~; Fe un esforç per seguir parlant

- No aneu a jugar ben lluny de casa, per que el puc
esta a punt de passar ^{a casa} no és gens ~~divertit~~ esbarfós

enlla. Són les ploradores indiferents. Ningú no les
ha cridades ni avisades. Han surgit com ombres al flaire
de la mort. Elles no s'equivocuen mai. De memò-
ria d' humans no existeix un sol cas en el qual elles
s' hagin presentat en una casa i el malalt o
hagi guarit.

Ilarguíssimes i negres cabelleres els cobreixen
el rostre i una part del Torç. Encara no ploren
No ploraran mentre Dora respiri. Ara canten suau-
ment, ~~amb~~ ^{amb} paraules d'un poliner antic, incompren-
sible. Quan Dora mori s'eixearà un gran clam de
dolor que omplirà d'una atmosfera de Tragedia aquell
briue partí florit i perfumat, mentre el cos de Dora no
manqui a la casa elles ^{hi} romandran també. Després se-
guiran el cos fins el cementiri; i desapareixeran.
Ningú no tornará a veure-les mai més, i ni